

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	<p>Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy shakllanish individual trayektoriyasini loyihalash metodikasi ..... 222 M. B. Sheraliyeva</p> <p>Raqamli davrda kitobxonlik madaniyati va adabiyotning roli ..... 228 Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi</p> <p>Jismoniy tarbiya ta'limida sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari ..... 231 O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi</p> <p>Milliy kashtachilik asosida 5-sinf o'quvchilarining estetik tarbiyasini takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlari ..... 236 Olimova Dilnoza Murodullo qizi</p> <p>Aralash ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini 5E modeli vositasida takomillashtirish ..... 240 Rajabova Nodirabegim Komilovna</p> <p>Oliy ta'lim talabalarining jismoniy sifatlarini rivojlantirishning metodik tizimini takomillashtirish ..... 245 Raximov Bobirjon Abdurasulovich</p> <p>Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni ..... 250 Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna</p> <p>Ajdodlar siymosini ifodalash vositasida talabalarni milliy iftixor ruhida tarbiyalash jarayoni pedagogik muammo sifatida ..... 255 Xaitov Zufar Asroralievich</p> <p>Готовность к обучению в школе у детей подготовительной группы ..... 260 Шералиев Сарварбек Сохибжон угли</p> <p>Oliy ta'lim muassasasi talabalarining mustaqil ishini tashkil etishga oid nazariy yondashuvlar tahlili ..... 263 Asadova Zarina Axmadovna</p> <p>Grammatik tarjima metodining asosiy tamoyillari va xususiyatlari ..... 272 Erkinova Madina Komil qizi</p> <p>Umumta'lim maktablarini boshqarishda sinf rahbarlari faoliyatining pedagogik mohiyati ..... 275 Komilova Ziroatxon Murodjon qizi</p> <p>Maktabga tayyorlov guruhida bolalarni savodga tayyorlashda rivojlanish markazlarining metodik ta'minotini takomillashtirish texnologiyalari ..... 282 Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi</p> <p>Turizm sohasi talabalarining ingliz tilidagi kasbiy diskursida uchraydigan kommunikativ to'siqlar va ularni bartaraf etish mexanizmlari ..... 289 Usmonova Zilola Javlon qizi</p> <p>Chet tilini kasbiy fanlar bilan integratsiyalashda cilil modelining pedagogik xususiyatlari ..... 294 Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich</p> <p>Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarini integrativ yondashuv asosida kompetensiyalarini rivojlantirish ..... 299 Rajabova Dilfuza Abdumajitovna</p> <p>Социально-психологические особенности проявления тревожности и страха у жертв торговли людьми в подростковом возрасте ..... 303 Махмудова Д. А.</p> <p>Adabiy asarlarda xronotop muammosining badiiy ahamiyati ..... 306 Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich</p> <p>Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual rivojlantirishda sensor integratsiya yondashuvining ahamiyati .. 311 To'rayeva Charosxon Shavkat qizi</p> <p>Boshlang'ich sinf darslarida ekologik tarbiyani shakllantirishning samarali metodlari ..... 316 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi</p> <p>Badiiy asarlarni o'qitishda empatik yondashuvning metodik imkoniyatlari ..... 320 Shoyimova Shoiri Sanakulovna</p> <p>Bolalar me'yoriy ontogenezida yozuv va grafomotor ko'nikmalarini rivojlanishi ..... 323 Alimova Kamola Xayrulla qizi</p> <p>Yosh voleybolchilarda o'yin qarorini qabul qilish (Decision-making) ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi ..... 328 Azimova Gulnoza Karimjon qizi</p> <p>Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari ..... 333 Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi</p>
-------------------------------------	--

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvish Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari	439
Kambarova Dilfuza Salijanovna	
Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni	443
Karimova Nigora	
Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi	447
Karriboyeva Lobarxon Fayzulla qizi	
Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish.....	452
Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi	
CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi	457
Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatulloevna	
Project-Based Learning in Professional Education	461
Mukhtarova Nozima Kuchkarovna	
Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili	464
Nazarova Madinabonu Narzi qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni.....	468
Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna	
Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati.....	472
Nozimboyeva Muqaddas Abdulvohid qizi	
Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol uslublardan foydalanish.....	477
Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna	
Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalari ning pedagogik tahlili	480
Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi	
Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish.....	485
Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna	
Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni.....	489
Nurmatova Maftuna Ilxamovna	
Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati.....	493
O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi	
Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari.....	498
O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi	
Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli	501
Ochilova Sanobar Narzullayevna	
Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari	504
Olimova Dilrabo Nurali qizi	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari.....	508
Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna	
Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	512
Otaboboyeva Umida Ilxomovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati	517
Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi	
Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati.....	520
Radjapova Zuxra Tirkashevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari	523
Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi	
Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari.....	527
Sadulloeva Farog'at Hikmatillo qizi	

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржовова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

“TARBIYA” DARSLARINI TASHKIL ETISH TEXNOLOGIYALARI

Boltayeva Marjona Oybek qizi

Samadova Mahbuba Nutfullo qizi

Buxoro davlat pedagogika instituti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarbiya jarayonining o'ziga xosligi, bugungi kunda “Tarbiya” darslarini tashkil etishda ta'lim texnologiyalarining o'рни va ahamiyati, o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini yanada oshirish, o'zlashtirish darajasini yaxshilash, o'quv-biluv faoliyatida ta'lim texnologiyalaridan foydalanish natijasida dars jarayonida samaradorlikka erishish haqidagi fikr va mulohazalar yoritib o'tilgan. Ta'lim texnologiyalarining paydo bo'lish tarixi, “Tarbiya” fanidagi ahamiyati, shuningdek, keys texnologiyasini “Tarbiya” fani darslarida qo'llash orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarga keng qamrovli yechim topish hamda jamoa bilan hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirish mumkinligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim, tarbiya, rivojlanish, texnologiya, metod, konflikt, usul, ta'minot, badiiy asar, umumiy o'rta ta'lim, didaktik model, integrativ ta'lim, refleksiv faoliyat, kognitiv rivojlanish, interfaol metod, pedagogik texnologiyalar, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article discusses the specific features of the educational process, the role and importance of educational technologies in organizing “Education” lessons, as well as ideas and considerations for increasing students' interest in lessons, improving their level of achievement, and enhancing the effectiveness of the learning process through the use of educational technologies in educational activities. The article also substantiates the history of the emergence of educational technologies, their significance in the subject of “Education”, and the possibility of developing students' independent thinking, comprehensive problem-solving, and teamwork skills through the application of case-study technology in “Education” lessons.

Key words: Education, upbringing, development, technology, method, conflict, provision, work of art, general secondary education, didactic model, integrative education, reflective activity, cognitive development, interactive method, pedagogical technologies, educational effectiveness.

Аннотация: В статье рассматриваются особенности воспитательного процесса, роль и значение образовательных технологий в организации уроков “Воспитание” на современном этапе, а также идеи и подходы, направленные на повышение интереса учащихся к занятиям, улучшение уровня усвоения учебного материала и повышение эффективности образовательного процесса посредством использования образовательных технологий в учебно-познавательной деятельности. Также обосновываются история возникновения образовательных технологий, их значение в предмете “Воспитание”, а также возможности формирования у учащихся навыков самостоятельного мышления, комплексного решения проблем и работы в команде посредством применения кейс-технологий на уроках “Воспитание”.

Ключевые слова: Образование, воспитание, развитие, технология, метод, конфликт, обеспечение, художественное произведение, общее среднее образование, дидактическая модель, интегративное образование, рефлексивная деятельность, когнитивное развитие, интерактивный метод, педагогические технологии, эффективность образования.

KIRISH

Tarbiya jarayoni ko'p qirrali jarayondir. Tarbiya darslarini tashkil etishda ham ta'lim beruvchi va tarbiyalanuvchi shaxsi o'rtasidagi o'zaro hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi zamonaviy ta'lim tizimida har bir fan va o'rganilayotgan mavzuni texnologiyalashtirish, o'quv-biluv faoliyatini texnologik yondashuv asosida tashkil etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

O'quv fanlarini texnologiyalashtirish XX asrning 80-90-yillaridan boshlab dunyoning rivojlangan davlatlari ta'lim tizimida qo'llanilib kelinmoqda. Tarbiya jarayoni yoshlikdan inson ongiga singdiriladigan jarayon

hisoblanib, u dastlab oila muhitida shakllanadi, keyinchalik maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional hamda boshqa ta'lim turlarida ta'lim bilan uzviy bog'liq holda rivojlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Hammamizga ma'lumki, tarbiya inson hayotining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi. Tarbiya yordamida shaxsning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllanib boradi. Tarbiya jarayoni o'zaro bog'liq bo'lgan ikki faoliyat tizimini o'z ichiga oladi: o'qituvchi faoliyati va o'quvchi faoliyati tizimi. Tarbiya jarayonida o'quvchining ongi shakllanib boradi, his-tuyg'ulari rivojlanadi. Shuning uchun ham tarbiya masalasi bugungi kunda o'z dolzarbligi va ahamiyatini yanada oshirib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 20-apreldagi PQ-128-son¹ "Ilmiy-metodik va tadqiqot ishlari sifatini oshirish orqali ta'lim tizimini kompleks rivojlantirishni jadallashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarorida ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, zamonaviy talablar hamda jamiyat ehtiyojlariga javob beradigan raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi PF-134-son² "2022-2026-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida"gi farmonida ham ta'lim tizimini rivojlantirish, o'quvchilarning qobiliyati va qiziqishlarini oshirishga alohida e'tibor qaratilgan.

Respublikamizning yetakchi olimlari tomonidan ham maktab ta'limini takomillashtirish, o'qitiladigan fanlar va dars jarayonlarining samaradorligini oshirish, ularning mazmunini boyitish hamda ta'lim texnologiyalarini qo'llashning nazariy va amaliy ahamiyatiga oid ilmiy-uslubiy tadqiqotlar olib borilgan. Jumladan, R.Sh. Axlidinov tomonidan respublikamizda maktab ta'limi tizimini boshqarish xususiyatlari, E.E. Nabiyev tomonidan umumiy o'rta ta'lim maktablarida ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlashga yo'naltirilgan jarayonlarni tashkil etish va boshqarish, O. Jabborova tomonidan individual yondashuv texnologiyasi, S.H. Tursunpo'latova tomonidan ta'lim muassasalarida boshqaruv usul va uslublarini takomillashtirish, J.Ye. Yo'ldoshev tomonidan O'zbekiston Respublikasi ta'lim taraqqiyoti, istiqbollari va yangilanish masalalari, M. Mirqosimov tomonidan esa maktabni boshqarishning nazariy va pedagogik asoslari ishlab chiqilgan.

Tarbiya fanini o'qitish jarayoniga oid respublikamizda mavjud ilmiy-metodik maqolalar va adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimida ta'lim texnologiyalari vositasida o'quv-biluv faoliyatini tashkil etish va olib borish jarayonlari amaliyotda keng qo'llanib kelinmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ta'lim-tarbiya jarayonlarining doimiy ravishda takomillashib borishi dars berish jarayonida qo'llaniladigan yangi, rivojlanib borayotgan pedagogik texnologiyalarning turli yo'nalish va maqsadlarda qo'llanilishiga bog'liq. Bugungi kunda ilm-fan va texnikaning rivojlanishi ta'lim texnologiyalarining ham takomillashishiga sabab bo'lmoqda. Texnologiya yunoncha so'zdan olingan bo'lib, "techne" – mahorat, san'at, "logos" – fan, ta'limot ma'nolarini anglatadi. Texnologiya – biror ishda, mahoratda yoki san'atda qo'llaniladigan usullar majmuasidir.

Tarbiya fanini o'qitish jarayonida ta'lim usullarining rivojlanishiga shu nuqtai nazardan qarab, uni shartli ravishda quyidagi bosqichlarga ajratish mumkin:

- 1) pedagogning "o'z qo'l kuchi" bilan o'qitish bosqichi, ya'ni o'quvchi uchun axborot manbai o'qituvchining o'zi bo'ladigan jarayon;
- 2) o'quv kitoblari va darsliklar yaratilgan hamda keng qo'llanilgan bosqich;
- 3) audiovizual vositalar qo'llanilgan bosqich;
- 4) o'qitishni boshqarishda oddiy avtomatlashtirish vositalarini qo'llash bosqichi;
- 5) o'qitishni zamonaviy AKT vositalari yordamida boshqarishning avtomatlashtirilgan bosqichi.

Pedagogik texnologiyaning asosiy elementlari quyidagilardan iborat: pedagogik muloqot texnologiyasi, pedagogik talab texnologiyasi, baholash texnologiyasi, axborotning ta'sir ko'rsatish texnologiyasi hamda pedagogik vaziyatlarni yaratish va ularni yechish texnologiyasi. Pedagogik muloqot texnologiyasida o'qituvchining o'quvchilar bilan muloqoti muhim o'rin tutadi. Muloqotning asosiy vazifalari shaxsni tanish, axborot almashish, kelgusi pedagogik muloqotni modellashtirish va tahlil etish, muloqotdan olinadigan tasavvurlarni shakllantirish, muloqot yuzasidan fikr almashish, pedagogik muloqotni tashkil etishning texnikasi va texnologiyasini belgilash hamda ishga ijodiy yondashishni ta'minlashdan iborat.

1 <https://lex.uz/docs/-6438903>

2 <https://lex.uz/ru/docs/-6008663>

Pedagogik talab texnologiyasi “pedagogik talab” tushunchasi, uning o‘ziga xos xususiyatlari, xulq-atvor va ijtimoiy-madaniy qoidalarning namoyon bo‘lishi, o‘quvchi-talabaga bo‘lgan hurmat va talab, shuningdek, pedagogik talabning psixologik tamoyillari hamda mezonlarini qamrab oladi. Baholash texnologiyasi pedagogik baho va uni mezonlash, xatti-harakatlardan olingan taassurotlar asosida voqelikni, obyekt va subyektning qabul qilish, baholash usullarini tanlash, o‘qituvchining o‘z imkoniyatlarini tahlil qilishi va ta‘sir samaradorligini oshirishi hamda pedagogik baholash texnologiyasini o‘z ichiga oladi.

Axborotning ta‘sir ko‘rsatish texnologiyasi nutqiy axborot berish, “ratsional axborot berish” tushunchalari, demonstratsion va ko‘rgazmali vositalardan foydalanish, nutqiy ta‘sir etish, suhbat, hamkorlik, tezis, argument, ko‘rgazmalar va obrazlardan foydalanish, shuningdek, qabul qilishning fiziologik hamda psixologik xususiyatlarini namoyish etish texnologiyalarini qamrab oladi. Pedagogik vaziyatlarni yaratish va ularni yechish texnologiyasi esa pedagogik konflikt tushunchasi, konflikt subyektlari o‘rtasidagi qarama-qarshiliklar, bo‘sh va mazmunli konfliktlar, holat tahlili, konfliktlarning turlari, jumladan, norozilik va qarshi chiqish holatlari hamda konfliktlarni yumor, hazil va mutoyiba orqali bartaraf etish shakllarini o‘z ichiga oladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyaning qo‘shimcha elementlari sifatida psixologik muhit yaratish texnologiyasi, guruh faoliyatini tashkil etish texnologiyasi, muvaffaqiyatli va muvaffaqiyatsiz holatlarni tashkil etish texnologiyasi, o‘quvchining xatti-harakatiga pedagogik reaksiya qilish texnologiyasi, xulqi va odobi yomon o‘quvchi-talabalar bilan ishlash texnologiyasi, etik himoya texnologiyasi, muammoli vaziyatlar yaratish texnologiyasi, pedagogik vosita texnologiyasi hamda pedagogik improvizatsiya texnologiyasi alohida ahamiyat kasb etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta‘lim jarayoni nihoyatda murakkab va ko‘p qirrali jarayondir. Ta‘lim samaradorligi o‘qituvchi va o‘quvchilarning faolligiga, ta‘lim vositalarining mavjudligiga, ta‘lim jarayonining tashkiliy va ilmiy-metodik jihatdan mukammalligiga, jamiyatda bilimlarga bo‘lgan ehtiyojga hamda boshqa omillarga bog‘liq. Jamiyat o‘zining ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ehtiyojlaridan kelib chiqib, ta‘lim samaradorligining yuqori bo‘lishini talab etadi.

Tarbiya fanini o‘qitish murakkab jarayon hisoblanadi. Sababi, bu jarayon uzoq muddat va davrni talab etadi hamda o‘qituvchi va o‘quvchilarning muntazam faoliyati natijasida amalga oshiriladi. Pedagog darsni to‘g‘ri tashkil etishga, tarbiyalanuvchilarga bilim berishga, mavzuni aniq dalillar asosida tushuntirishga qanchalik harakat qilmasin, agar o‘quvchilarning o‘zi darsda faol ishtirok etmasa, mavzuni o‘rganishga bo‘lgan qiziqishi va intilishi yetarli bo‘lmasa, o‘quv-biluv jarayoni ham sust kechadi. O‘qituvchi dars jarayonida o‘qitayotgan fani bo‘yicha ilmiy bilimlar va yangi axborotlarni berish, o‘quv jarayonini oldindan rejalashtirish hamda boshqarish bilan bir qatorda o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasini ham nazorat qilib, baholab boradi. Mashg‘ulotlar davomida o‘quvchilarda mehnatga nisbatan ongli munosabatni shakllantirib, mehnat qilish ko‘nikma va malakalarining tarkib topishiga, fikrlash qobiliyatining rivojlanishiga hamda nazariy jihatdan olgan bilimlarini amaliyotda qo‘llay olishiga ko‘maklashadi.

Ta‘lim jarayonida ta‘lim texnologiyalarini amalda qo‘llash mexanizmlarini har bir o‘qituvchi mukammal bilishi lozim. Ta‘lim texnologiyalaridan dars jarayonida foydalanishda pedagog axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishni bilishi, ta‘lim oluvchilarning ta‘lim olishga bo‘lgan qiziqishi va motivatsiyasini oshira olishi hamda ta‘lim tamoyillari asosida o‘quv jarayonini boshqarish mahoratiga ega bo‘lishi zarur. Keys-stadi texnologiyasini qo‘llash umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida o‘quvchilarning bilish faoliyatini oshirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Mazkur texnologiya o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, qaror qabul qilish va vaziyatni to‘g‘ri baholash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda keys-stadi texnologiyasining samaradorligi dars jarayoni sifati, ta‘limning maqsad va vazifalari, o‘quv materialining mazmuni hamda o‘quvchilarni ta‘lim jarayoniga faol jalb etish bilan bevosita bog‘liqdir. Har bir keys-stadi texnologiyasini qo‘llash o‘quvchilarning tarbiya faniga oid bilimlarni o‘zlashtirish sifatini oshirishga, amaliy ko‘nikma va malakalarni shakllantirishga yo‘naltirilgan bo‘lishi lozim. Hozirgi kunda keys-stadi texnologiyasi dars sifatini oshirish vazifalariga yangicha yondashishni, uni muntazam takomillashtirib borishni, yangi pedagogik texnologiyalarni yaratish va amaliyotga joriy etishni taqozo etmoqda.

Jumladan, umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida o‘qitiladigan tarbiya fani bo‘yicha darslarni yangi usuldagi masalalar, topshiriqlar va vazifalar bilan boyitish, shu bilan birga, ularning dasturiy ta‘minotini yaratish orqali takomillashtirish maqsadga muvofiqdir. Tarbiya fani bo‘yicha dars jarayonining mantiqiy-tuzilmaviy shaklini aniqlash, uni hayot va turmush talablariga moslashtirish, muammoli vaziyatlar hamda topshiriqlarga yechim topish o‘quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga, to‘g‘ri qaror qabul qila olish salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Tarbiya darslarini tashkil etish texnologiyalari orqali o'quvchilarda ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirish, o'quv-biluv jarayonlarini maqsadli, loyihalashtirilgan va interfaol metodlar asosida tashkil etish mumkin. Yosh avlodning kamol topishida umumiy o'rta ta'lim maktablarida "Tarbiya" fanining o'qitilishi muhim ahamiyat kasb etadi. "Yoshlikda olingan bilim toshga o'yilgan naqsh kabidir", degan hikmatda ta'kidlanganidek, yoshlikda berilgan tarbiya har bir yosh avlodning kelajagi uchun mustahkam poydevor vazifasini bajaradi. Shu bois, "Tarbiya" darslarini samarali tashkil etish va olib borish tarbiya fani o'qituvchilaridan katta mas'uliyat hamda yuqori pedagogik mahoratni talab etadi.

Tarbiya darslarida keys-stadi texnologiyalaridan foydalanish, ayniqsa, past o'zlashtiruvchi o'quvchilarning faolligini oshirishga, ularni dars jarayoniga kengroq jalb etishga hamda tarbiyaviy natijalarning samaradorligini yuksaltirishga xizmat qiladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida ma'lumotlarni qiziqarli va tushunarli shaklda o'quvchilarga yetkazish imkoniyati yaratiladi.

Bugungi kunda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda o'qituvchining kasbiy kompetentligi, bilim darajasi, o'quvchilar psixologiyasini chuqur bilishi hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni puxta egallaganligi muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonida o'quvchilarga bilim va ma'lumotlarni to'g'ri hamda aniq yetkazishda o'qituvchining "Tarbiya" fani darslarida keys texnologiyalarini qo'llash bo'yicha ilmiy-metodik mahorati yuqori darajada bo'lishi zarur. Shu bilan birga, u o'quvchilarda fanga qiziqish uyg'ota olishi, ularning intiluvchanligini va darsga bo'lgan mas'uliyatini oshira bilishi kerak.

Ana shundagina o'quvchilarning bilim saviyasi, ma'naviy shakllanishi va odob-axloq darajasi yuksalib, ular har tomonlama yetuk, barkamol va komil insonlar bo'lib voyaga yetishlariga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 20-apreldagi PQ-128-son "Ilmiy-metodik va tadqiqot ishlari sifatini oshirish orqali ta'lim tizimini kompleks rivojlantirishni jadallashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori <https://lex.uz/docs/-6438903>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi PF-134-son3 "2022-2026-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida"gi farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-6008663>
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: O'zbekiston, 2021. – 47 b. <https://lex.uz/docs/-5841063>
4. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: O'zbekiston Milliy nashriyoti, 2004. – 6 b.
5. Hoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. II qism: darslik. – Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2005. – 20-28 b.
6. Olimov Sh.Sh., Karimova V. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – Buxoro, 2021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.